

Landgoed Mariëndaal, Oosterbeek

KunstLab voor inspiratie vanuit de natuur

Paul Tirion,
namens de projectgroep Mariëndaal,
Raadzaal gemeente Renkum, 10 januari 2017,
Commissie Leefomgeving

Waarom een nieuw kunstcentrum?

- ▶ Het College en de Raad hebben al jaren in haar cultuurparagraaf staan:
  - ▶ De Oosterbeekse School meer presentatieruimte te geven (o.a. Collectie Kwak en Museum Veluwezoom).
  - ▶ Faciliteren van een goede galerie en atelierruimten.
  - ▶ Verstevigen van de naam 'Kunstenarsdorp'. (*“Er ligt goud”*)
- ▶ Pak de prachtige kans die zich nu voordoet:
  - ▶ Mariëndaal is een oud laboratorium en kan weer een innovatief KunstLab worden. (5000 - 6000 m² biedt de ruimte die nodig is)
  - ▶ Een Landgoed en een prachtig industrieel erfgoed worden gered van verval.
- ▶ Het potentieel biedt tevens:
  - ▶ Een onderscheidende versterking voor het toerisme in de Lage Veluwe.

Wat biedt het landgoed Mariëndaal?

- ▶ Prachtige ligging tussen de stuwwallen in een prachtig Landgoed.
- ▶ Een landhuis dat hersteld moet worden met een grote groene ruimte er om heen.
- ▶ Een prachtig industrieel erfgoed (oud laboratorium) dat wordt geprezen om de uitstraling (o.a. door BOEi aangegeven).
- ▶ Een aantal houten opstallen voor meerdere doeleinden geschikt.
- ▶ Op de heuvel een prachtige orangerie.
- ▶ Een goede bereikbaarheid met fiets, openbaar vervoer en auto (ruime parkeer gelegenheid).
- ▶ Ligt langs een NS wandelroute en een toekomstig klompenpad.
- ▶ Juist de ligging op de grens van Oosterbeek en Arnhem, maakt het extra aantrekkelijk!

Via een prachtige ingang vanaf de Utrechtseweg in Oosterbeek vinden we direct na de poort links het complex

Links boven een binnenplaats. Rechts boven de achterkant van het complex.
Links onder de prachtige groene ruimte. Rechts onder de Oranjerie met
daarachter ook een grote speelweide.

Visie voor het KunstLab

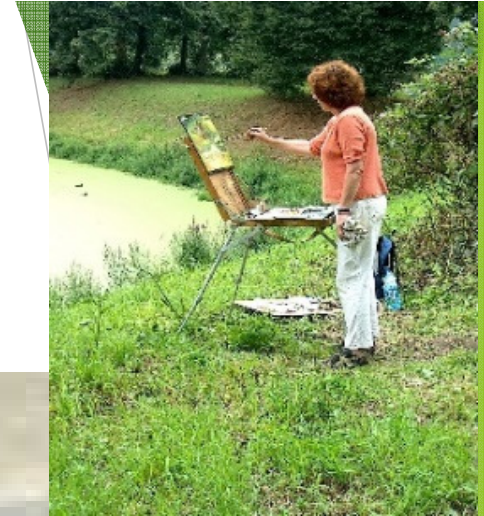
- ▶ Basis thema: **inspiratie uit de natuur** voor kunst, cultuur en wetenschap.
- ▶ KunstLab voor een breed publiek, die graag **door zien, beleven en ervaren** geniet van de opgedane inspiratie.
- ▶ Innovatief en kwaliteit door andere vormen van presentatie: **uitdagend en leerzaam.**
- ▶ **Duurzaam** door: energiebesparing, kennismaking van het publiek met nieuwe vormen van uitwisseling tussen **kunst** en **wetenschap**.

Sandwichprogrammering aantrekkelijk voor jong en oud. (1)

- ▶ Oosterbeekse School uit diverse collecties samengesteld.
- ▶ Wisseltentoonstellingen in relatie tot het landschap /natuur
- ▶ Note: sluit goed aan bij de Canon in het Openlucht Museum over de *ontwikkeling van het landschap* in de afgelopen jaren.

Sandwichprogrammering aantrekkelijk voor jong en oud. (2)

- ▶ **Biomimicry:** innovatie in de kunst, wetenschap, bouw, voeding, kleding, sociale samenhang, enz.
- ▶ *Biomimicry is de wetenschap die onderzoekt de natuur en de kunst van het nabootsen van de beste biologische ideeën uit de natuur om menselijke problemen op te lossen. De kunst krijgt nieuwe materialen en mogelijkheden.*

Sandwichprogrammering aantrekkelijk voor jong en oud. (3)

Toepassingen Biomimicry:

Medische muggenprik zou erg nuttig zijn bij een naald voor menselijk gebruik, zo dachten ook **Japanse wetenschappers**. Zij hebben een naald ontworpen van slechts 1 mm lang en 0,1 mm breed, gebaseerd op de naald van de mug.

Biomimicry in concrete **kunstobjecten** vertalen is al lastig, laat staan het creëren van een lichtkunstwerk. Toch zijn de kunstenaars daarin geslaagd.

(wandelroute langs Amsterdam Light Festival)

Inspiratie uit de natuur steeds belangrijker onderdeel in ons eigen ecosysteem!

► Quote's over biomimicry:

- Green Deal gesloten: De Haag (EZ) erkent het verband tussen biomimicry en innovaties. Stichting BiomimicryNL opgericht om “Biomimicry in de polder” aan te jagen.
- Onderzoeksrapport “Global Biomimicry Efforts an economic game changer”: Groei biomimicry ontwikkelde producten in de Verenigde Staten in de komende 15 jaar naar een record van \$ 300 miljard.
- Biomimicry als mentor: “ nieuwe waardering van de natuur, nu leren van de natuur en niet halen uit de natuur”.
- “Biomimicry is een hoopvolle en positieve benadering van de duurzaamheidskwesties waar we mee worstelen”.
- ‘De mooiste ‘biomimicry resultaten’ komen voort uit de samenwerking van mensen uit verschillende disciplines’.

Sandwichprogrammering aantrekkelijk voor jong en oud. (4)

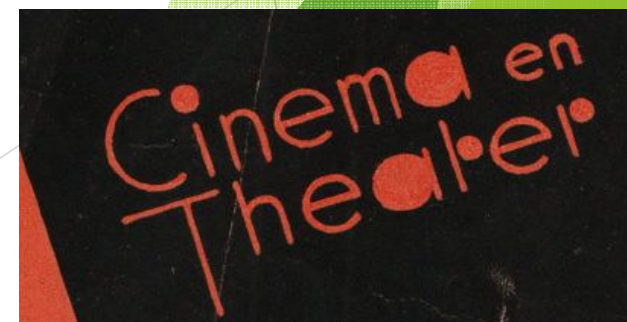
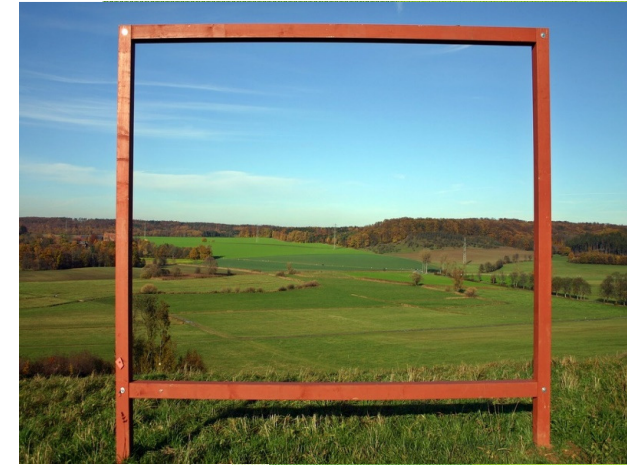
- ▶ Tentoonstellingen met moderne kunst, zowel schilderijen, fotografie, 'Landart' projecten, beelden, enz.
- ▶ Ook in combinatie als **galerie** voor de verkoop van de werken.
- ▶ Note: *De laatste decennia gebruiken kunstenaars vooral fotografie en video, performances, geluidsprojecten, installaties, 'Landart' projecten, design, architectuur en projecten die meerdere disciplines omvatten.*

Sandwichprogrammering aantrekkelijk voor jong en oud. (5)

► KunstLab biedt nog veel:

- *Beeldentuin (vermaarde kunstenaars, zoals Jits Bakker).*
- *Multi functionele Hal voor bijvoorbeeld festivals (muziek, poëzie, kunstnetwerk, uitwisseling wetenschap en kunst, inspiratie, enz.).*
- *Bedrijfjes die bij het concept passen (huur).*
- *Ruimten voor kunstenaars en wetenschappers (short stay).*
- *Workshop mogelijkheden.*
- *Huur werkruimten voor bijvoorbeeld een instituut.*
- *Passende openbare horeca.*

prognoses voor investering.

- ▶ Aanschaf en renovatie van de panden: EUR 5,25 miljoen, exclusief btw.
- ▶ Inrichting: EUR 1,5 Miljoen, exclusief btw.
- ▶ **Totaal: EUR 6,75 miljoen, exclusief btw.**

En wat biedt dat?

- ▶ Herstel van een prachtig landhuis.
- ▶ Hergebruik van een uniek stuk industrieel erfgoed.
- ▶ Geen Kunsthal of Museum, maar een uniek innovatief KunstLab.
- ▶ Een impuls voor het kunstenaarsdorp(-en).
- ▶ Educatie voor een brede doelgroep door uitdaging en interactiviteit.
- ▶ Ruimten voor (kwalitatieve) inbreng van kunstenaars.
- ▶ Energieneutraal met zonnepanelen)

Positieve ondersteuning van het project KunstLab door:

▶ Gemeente Renkum:

- ▶ *Veranderend Renkum: coalitieakkoord 2014-2018: “De kernkwaliteiten van onze gemeente (cultuurhistorie, Airborne, kunst & cultuur, landschap) zijn belangrijk voor de economie en moeten worden versterkt. Initiatieven die de kernkwaliteiten verbeteren worden zo veel mogelijk ondersteund”.*
- ▶ Stichting Gelders Erfgoed; Scarabee, Oosterbeek; Stichting Kunstkoepel, Oosterbeek; Universiteit Wageningen; Stichting BiomimicryNL; Arnhems Museum; Stichting Hoeve Klein Mariëndaal;
- ▶ Geldersch Landschap en Kasteelen: *De heer Van der Tweel, directeur, ziet graag een levendige buitenplaats met een maatschappelijk relevante invulling, in een eenheid met het landgoed.*
- ▶ Collectie Beelden Jits Bakker: *“Tibo van der Zand, zijn zoon, is enthousiast over de locatie en de mogelijkheid daar de beelden van zijn overleden vader neer te zetten”.*

Positieve ondersteuning van het project KunstLab door:

- ▶ Ex-curator kunstcollectie NN en ING: “ Ik kwam interessante projecten tegen van (vaak jonge) makers die bijzondere invalshoeken kiezen en gefascineerd zijn in de relatie tussen mens en natuur”. Zij doet nu onderzoek aan HKU naar raakvlakken tussen kunst en wetenschap.
- ▶ Marthe Zeevenhoven (cineast, performance-kunstenaar, Londen): “ De potentie van het landschap, die de schilders van de Oosterbeekse School al zagen, wordt vertaald naar de vragen van deze tijd: new realisme”.

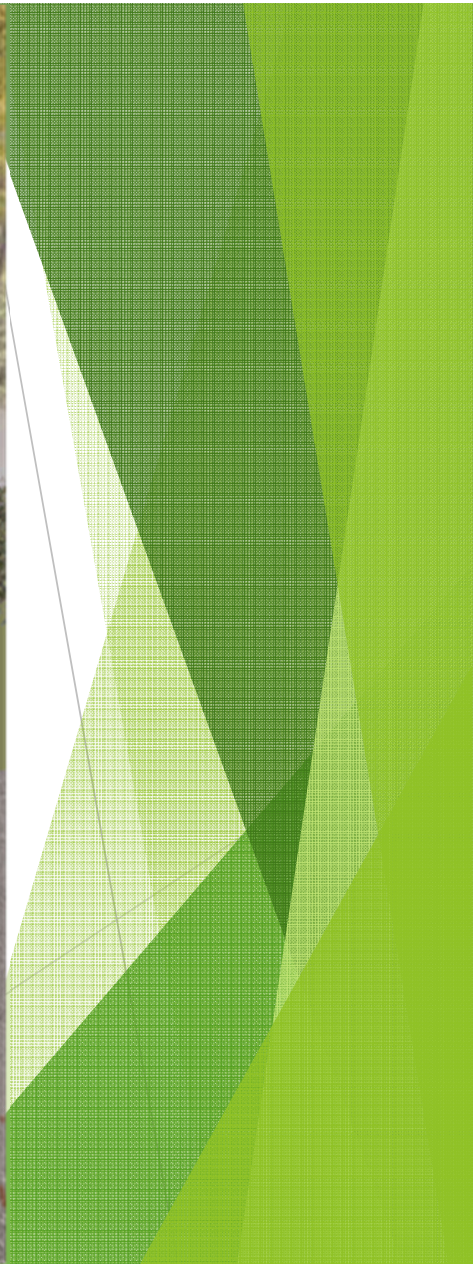
Samenvatting KunstLab Mariëndaal

- ▶ Unieke kans om zowel Landhuis als Industrieel erfgoed te redden.
- ▶ KunstLab met inzet voor participatie, uitdaging en educatie!
- ▶ KunstLab waar diverse partijen- kunst en wetenschap - een inbreng kunnen hebben. Uit op samenwerking. Huiskamer voor kunstenaars.
- ▶ KunstLab met een sandwichprogrammering die, zowel jong als oud boeit.
- ▶ **Inspiratie uit de natuur** biedt vele mogelijkheden voor interessante presentaties, workshops, wisseltentoonstellingen, muziek, lezingen, enz.

Strategie en planning

▶ conceptfase

- ▶ conceptontwikkeling afronden > presentatieboekje publiceren.
- ▶ Bedrijfsplan verder uitwerken voor financiers / sponsors.
- ▶ **Haalbaarheidsonderzoek** voor 1 mei 2017 afronden (BOEi heeft subsidie aangevraagd voor haalbaarheidsonderzoek).
- ▶ Beslissing voor go no go.

▶ Vorbereidingsfase

- ▶ Voorbereiding met vergunningen en architectuur, hercalculatie kosten van investering.
- ▶ Verder uitwerking inrichting.
- ▶ Binnen halen van subsidies en sponsoring voor afdekking investering en de inrichting ; **beslismoment na evaluatie**

▶ Implementatiefase

- ▶ Inschrijvingen voor project en start renovatie als vergunningen rond zijn.

Vragen naar aanleiding van de presentatie?

Vraag van de projectgroep Mariëndaal aan de Commissie Leefomgeving en de Raad van de gemeente Renkum:

Bent u bereid om:

- dit prachtige project te ondersteunen?
- en ná een goede uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek mede hierin te investeren?

Dank voor uw aandacht!

Het vloeroppervlak is ruw weg 5000 - 6000 m²

Onderaan het landhuis;
daaraan vastgekoppeld
het industriële pand;
Helemaal rechts de
orangerie; achter de
orangerie nog een groot
grasveld.

Veel ruimten, plafonds weer naar de oorspronkelijke staat brengen en indelen conform het vlekkenplan.

Achterkant van het KunstLab en blik op de orangerie.

Links de zolderverdieping en rechts de huidige entree van het landhuis Mariëndaal.